

سیستم حکومت های متمرکز وفدرال توزیع قوای حکومتی

نحوه تقسیم و توزیع قوای حکومتی

توزیع قوای حکومتی به دو طریق امکان پذیر است:

- توزیع قوای حکومتی بین هیئت های مختلف در مرکز مملکت (توزیع قوا بین سه هیئت مقننه، مجریه و قضائیه)
- توزیع قوا بین سطوح مختلف ارضی (توزیع قوا بین حکومت ملی ، کشورهای جزء و حکومت های محلی)

توزیع قوا بین سه قوه در مرکز مملکت و بین سطوح مختلف ارضی

1. بر مبنای اعمال حکومتی
2. بر مبنای وظایف یا فعالیت ها
3. بر مبنای حوزه های انتخاباتی یا نوع رای دهندگان

بر مبنای اعمال حکومتی

اعمال حکومتی عبارتند از قانون گذاری، اجرای قوانین و قضاوت یا داوری در باره متخلفین از قوانین.

در سیستم متمرکز امور قانون گذاری را به واحد های حکومت مرکزی در مرکز مملکت و امور اجرایی را به واحد های مجهز غیر متمرکز همان حکومت در استان ها و شهرستان ها واگذار و امور محلی را به سازمان های محلی سپرد.

در سیستم فدرال امور هر سه قوه برابر قانون اساسی بین حکومت مرکزی و حکومت های ایالتی تقسیم می شود و اموری که جنبه محلی دارند به سازمان های محلی واگذار می گردد.

بر مبنای وظایف یا فعالیت ها

در این حالت وظایف خاصی مانند اداره امور سیاست خارجی، ضرب سکه، دفاع و امنیت ملی، تجارت خارجی و وضع مقررات گمرکی را به حکومت مرکزی یا فدرال و سایر وظایف را به کشور های جزء یا حکومت های ایالتی و وظایفی را که جنبه محلی دارند به شهرداری ها و سایر سازمان های محلی می دهند.

بر مبنای حوزه های انتخاباتی

قدرت حکومتی را می توان بر مبنای حوزه های انتخاباتی و یا نوع خاص رای دهندگان توزیع نمود.

مثلا نمایندگان مجلس هر یک نماینده دسته خاصی از رای دهندگان می باشند و نمایندگان شوراهای محلی هر یک نماینده عده ای از اهالی محل مربوطه هستند.

بنابر این اختیارات و مسئولیت های آنان باید متناسب با حوزه نمایندگی آنها باشد.

سیستم حکومت متمرکز

در این سیستم، مجموع قوای سه گانه در مرکز مملکت متمرکز بوده و تمام واحدهای تابعه از دستورات حکومت مرکزی موظفاً تابعیت می کنند.

در این سیستم دولت ها تمام امور را راساً انجام می دهند و به کمک نمایندگان در استان ها و شهرستان ها امور را اداره می کنند.

در حقیقت اداره ها و دوایر تابع وزارتخانه ها و سازمان های دولتی دارای شخصیت حقوقی مستقل از سازمان مرکزی مربوطه نیستند بلکه جزئی از آن به شمار می آیند که به سبب بعد مسافت و بر اساس منطقه عملیات تشکیل شده اند. (عدم تمرکز جغرافیایی یا پراکندگی)

نمودار واحد های تابعه حکومت مرکزی در سیستم متمرکز

سازمان های تابعه دولت مرکزی

این سازمان ها بیشتر اعمال حاکمیت انجام می دهند.
وظایف خاص مدیریت (برنامه ریزی، سازماندهی، هماهنگی،
کنترل و رهبری) به نحوی بین مناطق متعدد و روسای اداره ها
و دوایر مختلف سازمان تقسیم گردد.

مؤسسات و شرکت های انتفاعی وابسته به دولت

این سازمان ها بیشتر اعمال تصدی و بازرگانی انجام می دهند.
چون این مؤسسات با سرمایه دولتی تشکیل می شوند نظارت دولت بر آنها ضروری است و از سوی دیگر چون طبیعت کار آنها بازرگانی است، بایستی از آزادی عمل و انعطاف پذیری بیشتری برخوردار گردند.

سازمان محلی

- اداره امور محلی به دست شوراها و مامورینی است که از طرف اهل محل انتخاب می شوند.
- اختیارات سازمان های محلی را مجالس مقننه دولت مرکزی تعیین می کند .
- سازمانهای محلی را “حکومت محلی” می نامند. زیرا در حدود اختیارات خاصی که به موجب قانون از طرف حکومت مرکزی به آنها اعطا شده حق اعمال قدرت دارند.

خصوصیات سیستم متمرکز

- افزایش وحدت و انسجام ملی
- مالیات وصولی در همان منطقه وصول مصرف نمی گردد.
- یک واحد بزرگ در تشخیص نیازها ممکن است دچار مشکل گردد.
- محدود شدن نسبی حقوق و آزادیهای مردم
- امکان بروز و ظهور دیکتاتوری
- در برنامه ریزی دولت مرکزی ممکن است احتیاجات محلی کمتر مورد توجه قرار گیرد.
- عدم توانایی حکومت مرکزی در اداره کشور

سیستم حکومت فدرال

در این سیستم علاوه بر حکومت مرکزی و حکومت های محلی و سازمان های وابسته حکومت های خودمختار با اختیارات وسیع وجود دارد.

فدرالیسم به این مفهوم است که تعدادی گروه منفرد زیر پرچمی واحد جمع شوند و تا اندازه ای هویت مشترک داشته باشند.

در کشورهای فدرال ایالتها گروههای تشکیل دهنده اصلی محسوب می شوند و به این دلیل گردهم می آیند که بعضی کارها را مشترکا بهتر انجام دهند.

در این سیستم مرکز بیشتر به هماهنگی و مشاوره و اعمال نفوذ و پیشنهاد می پردازد تا آنکه به هدایت یا کنترل مستقیم اقدام نماید.

واحدهای حکومتی در سیستم فدرال

- ✓ **حکومت مرکزی:** اداره امور مهم و ملی و مشترک بین کشورهای عضو اتحادیه را به عهده دارد.
- ✓ **حکومتهای کشورهای عضو اتحادیه:** هر یک از این حکومتها در اداره امور داخلی خود استقلال کامل دارند مگر در مواردی که جزو اختیارات حکومت مرکزی است (مانند اعلام جنگ و صلح، بازرگانی خارجی).
- ✓ **حکومتهای محلی:** هر یک از کشورهای عضو اتحادیه به موجب قوانینی که به تصویب مجالس مقننه آنها می رسد اختیارات مشخصی به قشرهای مختلف حکومتهای محلی تابع خود می دهند.

خصوصیات سیستم فدرال

- ورزیده شدن مردم در امر حکومت
- واحدهای کوچک به احتیاجات خود بیشتر آشنا هستند.
- کمتر شدن زمینه بروز و ظهور دیکتاتوری
- مالیات وصولی از هر محل در همان محل مصرف می گردد.
- افزایش گرایش به تجزیه طلبی
- واحدهای کوچک در تشخیص نیازهای خود کمتر دچار اشتباه میشوند.
- انطباق بیشتر برنامه ها و عملیات و اقدامات حکومت با خواسته ها و احتیاجات مردم.